

Szepesházi Róbert

Idén a Széchy Károly-emlékplakettet dr. Szepesházi Róbert vehette át kiemelkedő elméleti és gyakorlati munkájáért. A legnagyobb hazai, mérnöki beruházásokban szakértőként, tervezőként helytálló kollégánk elévülhetetlen érdemeket szerzett a szabványosítási munkákban és az Eurocode bevezetésében is. Külön öröm számunkra, hogy a díjazott a Mélyépítés folyóirat szerkesztőbizottságának aktív tagja és állandó szerzője.

Szepesházi Róbert 1951-ben született Szombathelyen. Abban a városban, ahol apai nagyapja korábban a jegyzőiskola vezetője, majd polgármester volt. A városi előjáró egész életre szóló példát adott unokájának a polgári életről, és a jó értelemben vett plebejus-ságról. Illet a családban olvasottnak lenni, jól és világosan fogalmazni, érdeklődni a világ dolgai iránt. A família tagjai a népi írókkal is kapcsolatot tartottak, a nagyapa Ősz Iván néven költeményeket publikált. S bár hiába állt távol polgármesterként a korszak politikai fővonalától és a nemzeti szocializmustól, a szovjetek 1948-ban mégis lecsukták öt évre. Hasonlóan alakult Szepesházi édesapjának sorsa is, aki 1947-ig volt hadifogságban, civilként a városi kulturális tanácsnál volt közigazdász. „Folyton dolgozott és olvasott”, a négy gyermek nevelésével az édesanya foglalkozott, különösen akkor, mikor a fizikai munkához nem szokott családfő Zalában dolgozott útépítő segédmunkásként, s csak hétvégenként látogathatott haza. Fia így is kitűnően érettségizett a Nagy Lajos Gimnáziumban, s maximális pontszámmal jutott be az egyetemre. „Nem szégyelltem soha, hogy szorgalmas vagyok!” – mondja büszkén az örökös éltanuló. Hogy miért az építőmérnöki pályát választotta? „Elterjedt a gimiben, hogy az jó szakma, és politikamentesnek is tűnt” – vonja le a szakmánkról alkotott közvélekedés summázatát. A családi háttér tükrében nem lehet véletlen, hogy a továbbra is kíváncsi tanuló fiatalember rövidesen a Kollégiumi Diákbizottság sűrűjében találja magát, szervező titkári funkcióban. „Hittünk abban, hogy lehet

valamiféle jó szocializmust kialakítani, ugyanakkor az egyetemi pártvezetőkkel örökös összetűzésben voltunk, például március 15-e megünneplésével kapcsolatban.” Nagy vita volt a *rabok legyünk, vagy szabadok* verssor értelmezéséről. (A mai fiatalok már nem nagyon érthetik, hogy mit jelentett egy ilyen affér a hetvenes évek elején.) A dolognak az lett a következménye, hogy hiába volt Szepesházi évfolyamelső, külön felhívták az illetékesek a figyelmét, hogy meg ne próbáljon egyetemi állásra pályázni. Osztályfőnöke Farkas József volt, aki diákbizottsági összekötőként is végig egyengette előmenetelét, segített végül abban, hogy a felsőoktatásban helyezkedhessen el: beajánlotta az akkor már Győrben oktató Varga Lászlóhoz. „Varga Laci a diplomaosztó ünnepségen meghívottként volt jelen, és feltűnt neki, hogy többször is elhangzott a nevem, a vörös diploma és más elismerések miatt.” Varga egy év szakmai gyakorlatot javasolt az ifjú mérnöknek a Győri Közúti Igazgatóságon, ahol meg tapasztalhatta, hogy mennyire lehet az egyetemen tanultakat az életben alkalmazni: „láttam, hogy amit a Nemesdi professzornál tanultunk, az jó”. A gyakorlati idő letelte után a főiskola szakmailag nagy kihívást jelentett Szepesházi számára, és emellett szociálisan is gondoskodni tudott alkalmazottjáról. A hallgatóként megnősült – egykori gimnáziumi társát vette feleségül – mérnöknek már gyermeke is volt, így a szolgálati lakás nagyon nagy kincs volt a fiatal házaspárnak. „Sok szombathelyi telepedett le Győrben, a volt osztálytársaim többsége is itt dolgozik.” Az önálló élet és az új

baráti kör kialakítása is sok örömet adott a családnak, mely az 1974-ben született, ma már bíróként dolgozó Péter mellett tovább bővült: Ágnes ma közigazdász, Attila, apja nyomdokait követve, mérnök-hallgató a BME-n. Édesanyjuk tisztiorvos.

A főiskolán azonnal kialakul a ma már legendásnak tűnő mester-tanítvány kapcsolat Varga László és Szepesházi Róbert között. Egy év sem telik el, s Varga az egész levelező oktatást tanítványára bízta, a nap-pali képzésben pedig a Közműépítés és az Alagútépítés tantárgyakat viszi. Akkori kollégái közül az azóta elhunyt Németh Gézá és Szíjártó Lászlót említi, akikkel folyton együtt dolgoztak. „Jóval kevesebb szakértői megbízás volt abban az időben, olvastunk, tanultunk, a szakirodalmat böngészünk.” Kialakították az egyik legjobb hazai talajmechanikai laboratóriumot, és arra alapozták az oktatás egy részét is. Teljesen természetes volt egy fiatal oktató életében a jegyzetek, példatárak írása is, 1979-ben és 1988-ban is jelent meg a szakemberek által máig szívesen forgatott jegyzete. A nagyobb munkák közül a Szekszárdi Húskombinát süllyedésvizsgálatát és a Szegedi Klinika süllyedését említi, ezeken túl árvízvédelmi művek mértékezésével is foglalkoztak. „Akkoriban egy évben hét-nyolc Word-dokumentumban elfértek a munkáink, ma 10-12 mappa van sokszor nyitva egyszerre” – konstatálja a változást.

1992-ben nyugdíjazzák mesterét, átveszi a tanszékvezetői feladatokat, s a folyamatosan változó főiskolai, majd egyetemi struktúrában vezetői pozíciókat tölt be. Ugyancsak 1992-ben védi meg egyetemi doktori

értekezését a talajok kezdeti feszültségállapotának témakörében.

A kilencvenes évek közepétől felgyorsul körülötte minden, a szabványosítás és az Eurocode hazai bevezetése mellett, szinte minden nagy projektben részt vesz, vagy tervezőként, vagy szakértőként, autópályáknál a „Mérnök” nehéz feladattát is többször vállalja. Kezdetben a Bohn Kft. munkáinál alkalmazzák konzultánsként, ma több, a mélyépítésben, geotechnikában dolgozó cég állandó szakértője. Időről-időre egy-egy napot tölt el ezeknek a vállalatoknak a mérnökeivel, átbeszélve, átgondolva az érdekesebb, vagy éppen szokatlan munkákat. Nevéhez fűződik az Utak és autópályák létesítésének geotechnikai szabályai című kiadvány, ennek a kötet-

nek most készül a második kiadása. A közeljövőben újabb geotechnikai tankönyv megírását tervezi. Nagy adóssága önmagával szemben a PhD-fokozat megszerzése, melynek cselekményét a Miskolci Egyetemen már megindította, és rövidesen el is készíti disszertációját a cölöpözés témakörében.

És hogy mennyire sikerült politikamentes pályát választania? Úgy érzi, a nagy projektek és a külföldi cégek megjelenésével nagyon nehézé vált az állampolgárok és a szakmabeliek ésszerű képviselése a tőkével szemben. Igyekszik tételesen érvelni egy-egy kényes kérdésben, és érzi a felelősségét abban, hogy ne korrumpálódhassék a mérnöktársadalom. Éppen ezért ő publikált először több kényes kérdéssről – többek

között a már említett szegedi süllyedésről, vagy a vasalt talajtámfalak tönkremeneteléről –, az okokat és a következményeket számba vevő cikket.

HAJNAL GÉZA